High-grade glioma (tumor sa utak at gulugod)

Ang iyong gabay sa pinakamahusay na pangangalaga sa kanser

Tungkol sa patnubay na ito

Ang masabihan na ikaw ay mayroong high-grade glioma (isang uri ng kanser sa utak) o maaaring mayroong high-grade glioma ay lubhang nakakabahala. Maraming maaaring mangyari nang mabilis, at maaaring marami kang mga katanungan. Makakatulong ang lathalaing ito upang ikaw, ang iyong pamilya at mga kaibigan ay magagabayan sa karanasang ito.

Impormasyon at suporta

Cancer Council: Para sa impormasyon at suporta, tawagan ang Cancer Council sa **13 11 20** upang makausap ang isang may-kasanayang propesyonal sa pangangalagang pangkalusugan o bisitahin ang www.cancer.org.au.

Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa high-grade glioma, hanapin ang libritong 'Understanding Brain Tumours' ng Cancer Council sa website ng inyong lokal na Cancer Council.

Para sa karagdagang impormasyon at pangsuporta sa pasyente, bisitahin ang:
Brain Tumour Alliance Australia sa www.curebraincancer.org.au/home.

Cure Brain Cancer Foundation www.curebraincancer.org.au.

Translating and Interpreting Service (TIS): Kung kailangan mo ng tagasaling-wika, tawagan ang TIS sa **13 14 50** o bisitahin ang www.tisnational.gov.au.

Mga paunang pagsusuri at pagsangguni

Mga sintomas

Dapat kang suriin ng iyong doktor (GP - General Practitioner) upang makita kung ano ang dahilan ng iyong pagkakasakit. Tatanungin ka niya tungkol sa mga sintomas na maaaring mayroon ka. Halimbawa, maaaring sumasakit ang ulo mo sa umaga o tumatagal nang buong araw.

Kung mayroon kang mga biglaang sintomas tulad ng sumpong (seizure), dapat kang pumunta kaagad sa ospital.

Mga unang pagsusuri na maaaring maisagawa sa iyo

Pisikal na pagsusuri. Ang iyong doktor ang gagawa ng check-up at mga pagsusuri upang masuri ang iyong sistema ng nerbiyos (nervous system).

Computed tomography (CT) scan. Ginagamit ang mga kompyuter at x-ray upang makunan ng detalyadong larawan ang utak.

Magnetic resonance imaging (MRI). Ang scan na may malakas na magnet at radio waves ay ginagamit upang makunan ng detalyadong larawan ang utak.

Mga pagsasangguni

Kung nag-aalala ang iyong GP, isasangguni ka sa isang espesyalista (neurosurgeon) sa isang pampublikong ospital o sa pribadong klinika para sa mga karagdagang pagsusuri. Ang mga neurosurgeon ay mga doktor na nagpakadalubhasa sa high-grade glioma.

Maaari kang magsama ng miyembro ng pamilya o kaibigan sa iyong mga appointment.

Timeframes (Mga takdang panahon)

Dapat kang isangguni sa isang espesyalista **sa loob ng 24 na oras** mula sa iyong appointment sa GP.

Kung hindi ka makakuha ng appointment sa loob ng panahong ito, magtanong sa iyong GP.

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Dapat ba akong dumiretso sa emerhensya?
- Maaari ba akong magpasya kung pupunta ako sa pampublikong ospital o sa pribadong klinika?
- Maaari ko bang piliin ang espesyalistang titingin sa akin?
- Magkano ang gagastusin ko sa mga appointment?

Australian Government Cancer Australia | Victoria State Government | Cancer Council

Diyagnosis at grading

Ang espesyalista ay magsasagawa ng mga karagdagang pagsusuri upang malaman kung mayroon kang high-grade glioma (tumor sa utak at gulugod). Ang proseso ng pagkaka-alam kung mayroon kang suliraning medikal ay tinatawag na paggawa ng **diyagnosis**.

Maaari kang sumailalim sa isang pagsusuri o magkakahalong mga pagsusuri:

MRI. Kung hindi ka pa nagawan nito.

CT scan. Kung hindi ka pa nagawan nito.

Positron emission tomography (PET) scan. May kaunting radioaktibong materyal na ituturok at ang iyong buong katawan ay mai-scan upang makita kung nasaan ang kanser.

Surgical biopsy. Ang biopsy ay ang pagtanggal ng maliit na sampol ng glioma upang masuri ito. Isang maliit na butas ang gagawin sa bungo. Gagamitin ng espesyalista ang isang karayom upang kumuha ng sampol ng glioma. Maaaring kailangang alisin ng espesyalista ang mas malaking piraso ng bungo upang makapunta sa glioma. Ginagamitan ito ng anestetiko upang hindi mo ito maramdaman. Ang sampol ay ipadadala sa laboratoryo upang makita nila kung ito ay kanser.

Ang mga pagsusuring ito ay magbibigay sa espesyalista ng karagdagang impormasyon tungkol sa glioma gaya ng kung paano lumalaki ang kanser o kung kumalat ito. Ito ay tinatawag na **paggagrado (grading)**. **Ang grading** ay tumutulong upang malaman ang pinakamahusay na paggamot para sa iyo.

Timeframes (Mga takdang panahon)

Ang mga resulta ay dapat makuha **sa loob ng tatlong araw** matapos ang pagsusuri.

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Ano ang high-grade glioma (tumor sa utak at gulugod)?
- Ano ang mga pagsusuring kailangan ko?
- Magkano ang halaga ng mga pagsusuri/ appointment (pagbisita sa doktor)?
- Saan ako dapat gamutin? May mga pagpipilian ba ako?
- Ano ang grado ng aking kanser?
- Anong mga pangsuportang serbisyo ang makukuha ko?

Paggamot

Maraming paraan upang gamutin ang high-grade glioma. Kakausapin ka ng iyong espesyalista tungkol sa iyong mga pagpipilian sa paggamot.

Ikaw ay gagamutin ng isang pangkat ng mga dalubhasa, at maaaring kailangan mo ng higit sa isang uri ng paggamot upang makamit ang pinakamabuting resulta. Makikipagtulungan ang pangkat sa iyo at sa iyong pamilya o tagapag-alaga upang planuhin ang iyong paggamot.

Maaari kang magkaroon ng isang paggamot o magkakahalong mga paggamot:

Ang operasyon ay ang pagtanggal ng kanser. Ito ang karaniwang paggamot para sa mga taong mayroong high-grade glioma.

Ang radiation therapy ay gumagamit ng mga x-ray upang patayin ang mga selula ng kanser at mahinto ang paglaki ng kanser. Maaaring radiation therapy lang ang gamitin, o may kasamang chemotherapy o drug therapy.

Ang chemotherapy o drug therapy ay gumagamit ng mga gamot upang patayin ang mga selula ng kanser at mahinto ang paglaki ng kanser. Maaari itong gamitin pagkatapos ng operasyon, na may kasamang radiation therapy o pagkatapos ng radiation therapy.

Ang mga steroid at anticonvulsant ay mga gamot upang pigilan kang magkaroon ng mga pagsumpong. Maaari silang gamitin upang mabawasan ang iyong mga sintomas.

Para sa karagdagang impormasyon, bisitahin ang **www.cancer.org.au/cancer-information/treatment.**

May makukuha ring suportang pangangalaga (paggamot o mga serbisyong sumusuporta sa iyong naranasan sa kanser).

Timeframes (Mga takdang panahon)

Ang paggamot ay dapat magsimula **kaagad** para sa karamihan ng kaso o **sa loob ng apat na linggo (kung hindi kagyat)** ng pagsang-ayon mo sa iyong plano ng paggamot.

Maaari mong hilingin sa iyong GP na isangguni ka sa ibang espesyalista para sa pangalawang opinyon.

Mga klinikal na pagsubok (clinical trials)

Maaari kang aluking lumahok sa isang klinikal na pagsubok. Isinasagawa ang mga klinikal na pagsubok upang masuri kung ang mga bagong paggamot ay ligtas at mas mahusay na gumagana kaysa sa kasalukuyang mga paggamot. Maraming mga taong may kanser ang nabubuhay ngayon nang mas matagal at may mas mahusay na kalidad ng buhay dahil sa mga klinikal na pagsubok.

Para sa karagdagang impormasyon, bisitahin ang **www.australiancancertrials.gov.au.**

Mga pantulong na paggamot (complementary therapies)

Kausapin ang iyong pangkat sa pangangalagang pangkalusugan tungkol sa anumang mga pantulong ng paggamot (kabilang ang mga pandagdag sa pagkain katulad ng mga bitamina) na iyong iniinom o nais mong inumin o gamitin. Ang isang bagay na pangkaraniwan katulad ng mga bitamina ay maaaring hindi tugma sa iyong paggamot.

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Anong paggamot ang irerekumenda mo?
- Saan ako pupunta upang magpagamot?
- Ano ang halaga ng paggamot at magkano sa halagang ito ang aking babayaran?
- Anong mga aktibidad/ehersisyo ang makakatulong sa akin habang ginagamot at pagkatapos ng paggamot?
- Maaari pa ba akong magtrabaho?
- Paano makakaapekto ang paggamot sa aking pang-araw-araw na buhay?
- Sino ang mga tao sa aking pangkat at sino ang aking pangunahing matatawagan?
- Ano ang maaaring maging side effect ng aking paggamot?
- Sino ang aking matatawagan kung hindi maganda ang aking pakiramdam o mayroon akong mga katanungan?
- Makakaapekto ba ang paggamot sa aking kakayahang magkaroon ng anak?

Mga desisyon tungkol sa gastos

Maaari kang pagbayarin para sa ilang mga pakikipagkita, pagsusuri, gamot, tirahan, paglalakbay o pagparada.

Makipag-usap sa iyong GP, espesyalista o pribadong taga-seguro ng kalusugan (kung mayroon ka nito) upang maunawaan kung ano ang sasagutin nila at kung ano ang babayaran mo mula sa iyong sariling pera.

Kung mayroon kang mga pag-aalala tungkol sa mga gastos, kausapin ang iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan o social worker tungkol sa:

- pag-bulk-bill o paggamot sa iyo sa pampublikong sistema
- tulong sa tirahan habang nagpapagamot
- ang posibleng epekto sa pananalapi ng iyong paggamot.

Maaari mong tawagan ang Cancer Council sa **13 11 20** upang makausap ang isang propesyonal sa pangangalagang pangkalusugan tungkol sa suportang pananalapi.

Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa mga gastos, bisitahin ang **www.cancer.org.au/support-and-services/practical-and-financial-assistance**

at **www.cancer.org.au/support-and-services/practical-and-financial-assistance/what-will-i-have-to-pay-for-treatment.**

Pagpapagaling

Ang paggamot sa kanser ay maaaring maging sanhi ng mga pagbabagong pisikal at emosyonal.

Pagpapatuloy sa plano ng pangangalaga

Makikipagtulungan sa iyo ang iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan sa paggawa ng plano para sa iyo at sa iyong GP. Ipapaliwanag ng planong ito:

- kung sino ang iyong pangunahing contact person pagkatapos ng paggamot
- kung gaano kadalas ka dapat magpa-check up at kung anong mga pagsusuri ang kasama dito
- ang pag-uunawa at paghaharap sa mga side effect ng paggamot
- kung paano makakakuha kaagad ng tulong kung sa palagay mo ay bumalik ang kanser o mas lumala pa.

Maraming tao ang nag-aalala sila na baka bumalik ang kanser. Kakausapin ka ng iyong espesyalista at pangkat ng pangangalagang pangkalusugan tungkol sa iyong mga pangangailangan at maaaring isangguni ka sa iba pang mga propesyonal sa pangangalagang pangkalusugan at/o mga pangsuportang serbisyo sa komunidad.

Iba pang impormasyon na maaari mong makuha:

- mga palatandaan at sintomas na dapat manmanan kung bumalik ang kanser
- mga nahuling epekto ng paggamot at mga espesyalista na maaaring kailangan mong makita (bullet point) paano
- makapili ng malusog na estilo ng pamumuhay upang mabigyan ka ng pinakamalaking tsansa na gumaling at manatiling walang sakit.

Para sa karagdagang impormasyon, bisitahin ang **www.cancer.org.au/cancer-information/after-a-diagnosis/after-cancer-treatment.**

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Sino ang dapat kong kontakin kung hindi maganda ang aking pakiramdam?
- Ano ang magagawa ko upang maging malusog hangga't maaari?
- Saan ako makakakuha ng karagdagang tulong?

Nabubuhay nang may malalang kanser

Kung bumalik ang kanser

Karaniwan na ang high-grade glioma ay bumabalik pagkatapos ng paggamot. Ang kanser ay maaari ring lumitaw sa ibang bahagi ng iyong katawan.

Kung bumalik ang kanser, maaari kang isangguni sa espesyalista o sa ospital kung saan ka unang ginamot, o sa ibang espesyalista.

Ang paggamot ay depende kung gaano kalaganap ang kanser, gaano ito kabilis lumago at kung ano ang mga sintomas na iyong nararanasan.

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Nasaan ang kanser at ito ba ay kumalat?
- Ano ang aking mga pagpipilian sa paggamot?
- Ano ang tsansa na gagana ang paggamot sa pagkakataong ito?
- Mayroon bang isinasagawang klinikal na pagsubok?
- Saan pa ako makakakuha ng suporta?

Nauunang pagpaplano ng pangangalaga

Ang iyong GP o pangkat ng pangangalagang pangkalusugan ay maaaring makipag-usap sa iyo, sa iyong pamilya at tagapag-alaga tungkol sa iyong hinaharap na paggamot at mga medikal na pangangailangan.

Nauunang tagubilin sa pangangalaga

Minsan kilala ito bilang habilin habang nabubuhay (living will), ang nauunang tagubilin sa pangangalaga ay isang dokumentong kinikilala ng batas na ihahanda mo upang ipaalam sa iyong pamilya at pangkat ng pangangalagang pangkalusugan ang paggamot at pangangalaga na gusto o hindi mo gusto sakaling lumala ang iyong karamdaman at hindi ka na makagawa ng mga pagpapasya. Para sa karagdagang impormasyon, bisitahin ang **www.advancecareplanning.org.au.**

Palyatibong pangangalaga (Palliative care)

Maaari kang isangguni ng iyong espesyalista sa mga serbisyong palyatibong pangangalaga (palliative care), ngunit hindi ito laging nangangahulugan na pangangalaga para sa huling sandali ng buhay. Sa ngayon ang mga tao ay maaaring isangguni sa mga serbisyong ito nang mas maaga kung sila ay nabubuhay na may kanser o kung bumalik ang kanilang kanser. Ang palliative care ay makakatulong sa iyo upang mabuhay nang maayos hangga't maaari, kasama dito ang pamamahala ng sakit at mga sintomas. Ang pangangalaga na ito ay maaaring ibigay sa bahay, sa ospital o sa ibang lugar na iyong pinili.

Makipag-usap sa iyong GP o espesyalista o bisitahin ang **www.palliativecare.org.au.**

Pagpapasya tungkol sa paggamot

Maaari kang magpasya na hindi na magpagamot, o magkaroon lamang ng ilang paggamot upang mabawasan ang sakit at pagkailang (discomfort).
Maaari mong talakayin ang iyong desisyon sa iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan, GP, pamilya at tagapag-alaga. Para sa karagdagang impormasyon, bisitahin ang **www.cancer.org.au/cancer-information/treatment/advanced-cancer-treatment.**

Mga katanungang maaaring nais mong itanong

- Ano ang maaari mong gawin upang mabawasan ang aking mga sintomas?
- Anong karagdagang suporta ang maaari kong makuha kung pipiliin ko ang aking pamilya at mga kaibigan na mag-aalaga sa akin sa bahay?
- Maaari mo ba akong tulungang makipag-usap sa aking pamilya tungkol sa mga nangyayari?
- Anong suporta ang makukuha para sa aking pamilya o tagapag-alaga?
- Maaari ba akong isangguni sa isang pansuportang serbisyo sa komunidad?

Pagtatatwa: Laging komunsulta sa iyong doktor tungkol sa mga bagay na nakakaapekto sa iyong kalusugan. Ang gabay na ito ay inilaan bilang pangkalahatang pagpapakilala at hindi panghalili sa propesyonal na payong medikal, ligal o pinansyal. Ang impormasyon tungkol sa kanser ay patuloy na isinasapanahon at binabago ng mga mananaliksik at medikal na komunidad. Habang ang lahat ng pag-iingat ay ginawa upang matiyak ang kawastuhan nang inilathala, ang Cancer Council Australia at ang mga kasapi nito ay walang pananagutan para sa anumang pinsala, pagkawala o pagkasira na natamo sa paggamit o pagsalalay sa impormasyong ibinigay sa itaas.

Inilathala noong Nobyembre 2021.

Ang lathalaing ito ay batay sa impormasyon mula sa 'Optimal care pathway for people with high-grade glioma (2nd edition)', na mababasa sa www.cancer.org.au/OCP.

Australian Government Cancer Australia
VICTORIA State Government
Cancer Council